

XV. Проміжний звіт керівництва

ПРОМІЖНИЙ ЗВІТ КЕРІВНИЦТВА

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»

за 1 квартал 2023 року

У I кварталі 2023 року АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ» (далі – Банк) подовжував функціонувати як універсальна фінансова установа зі 100% українським капіталом, поступово пристосовуючись до нових фінансових та економічних реалій та подій в країні, що виникли із широкомасштабним вторгненням росії в Україну. Банк, незважаючи на певні труднощі, надавав клієнтам весь можливий спектр банківських послуг в умовах військового часу, враховуючи наявні фінансові та операційні банківські ризики.

Війна залишається одним із найбільших факторів, який впливає на поточну економічну ситуацію в Україні. Залежність України від фінансової підтримки західних партнерів та отримання траншів на забезпечення її поточних потреб напряду впливало на вартість гривні, діючої інфляції та облікової ставки НБУ. Зниження ВВП на третину, відтік споживачів та трудових ресурсів, додаткові витрати на Збройні Сили України, залежність експорту товарів від країн Євразії та інші чинники щодня впливали на поточну діяльність Банку. Незважаючи на ці фактори протягом звітного періоду Банк забезпечив на необхідному рівні стійку ліквідність, намагався дотримуватись вимог нормативів капіталу та дотримуватись економічних нормативів, встановлених Національним банком України, своєчасно та в повному обсягу виконував зобов'язання за договірними відносинами зі всіма видами контрагентів, дотримував норми обов'язкового резервування виконував планові завдання.

У першому кварталі до Банку штрафні санкції Національного банку України не застосовувались. У звітному періоді Банк не здійснював заходів, що мали суттєвий вплив на його фінансове становище. Зокрема, не відбувалося: об'єднання бізнесу, припинення або прийняття рішення про припинення діяльності, прийняття судових рішень на користь позивачів, що могли б спричинити виникнення суттєвих фінансових зобов'язань Банку. У своїх взаєминах з клієнтами, Банк був орієнтований на партнерські, довгострокові та взаємовигідні відносини.

Значними подіями упродовж I кварталу 2023 року було продовження воєнного стану на території країни, пов'язаного з агресією російської федерації проти України та подовженням бойових дій. Певний вплив на роботу Банку мало продовження постійних обстрілів з боку ворога, які приводили до руйнування інфраструктури з електропостачання та зв'язку у містах України. Банк був вимушений для забезпечення безперервності діяльності та надання відповідних банківських послуг, продовжувати здійснювати заходи, що направлені на безперервну роботу Банку. Банк також запровадив додаткові заходи, виходячи із наслідків дії, що виникли у зв'язку із постійними обстрілами інфраструктури з боку ворога у IV-му кварталі.

У I-му кварталі продовжувало оказувати вплив на поточну діяльність Банку прийняте в літку 2022 року Національним банком України рішення щодо підвищення ставки рефінансування з 10% до 25% річних та відповідно збільшення вартості за наданими Національним банком кредитами рефінансування.

Банк протягом I кварталу 2023 року продовжив курс на погашення діючих кредитів рефінансування НБУ, збільшення кредитно-інвестиційного портфеля за рахунок кредитування фізичних та юридичних осіб та операції щодо придбання депозитних сертифікатів НБУ.

Банк подовжував діяльність в рамках активованого 24 лютого 2022 року Плану дій в умовах надзвичайного режиму роботи та по забезпеченню діяльності в особливий період АТ «БАНК «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ», розробленого з метою прийняття оперативних управлінських рішень керівництвом Банку, забезпечення адекватних та ефективних дій Банку. Запроваджені раніше Банком заходи по роботі з позичальниками, а саме: кредитні канікули, здійснена реструктуризація заборгованості, зменшені комісійні витрати клієнтів за обслуговуванням їх поточних рахунків, дозволили Банку утримувати діючий кредитний портфель без значного впливу на поточну діяльність Банку (дефолт позичальників).

Обслуговування клієнтів за іншими продуктами та послугами здійснювалося Банком в звичайному режимі з урахуванням введених Національним банком України обмежень. Таким чином, незважаючи на запровадження воєнного стану, Банк, як і банківська система загалом, працював безперебійно. Розрахунки (у тому числі з використанням платіжних карток) здійснювалися, платіжні термінали працювали, здійснювалися безготівкові перекази коштів. Підсумки першого кварталу 2023 року вказують на те, що банківська система України залишилася стабільною. Має певний запас ліквідності та загалом є прибутковою. Найбільші результати показали банки, які віддавали перевагу розміщенню вільних коштів у депозитні сертифікати НБУ. З іншого боку за перші три місяці 2023 року якість діючого кредитного портфелю банків продовжила поступово знижуватись.

У I кварталі 2023 року банківський сектор надалі успішно проходив кризу, зберігав високу ліквідність та генерував прибутки. Збільшення фондування відбувалося за рахунок коштів бізнесу, обсяги гривневих коштів населення майже не змінилися. Однак намітилася тенденція до зростання обсягів строкових вкладів населення у гривні. Тривало збільшення обсягів чистих активів сектору. Проте чистий кредитний портфель скорочувався надалі, передусім через кволий попит на кредити. Водночас збільшилися вкладення в ОВДП та депозитні сертифікати НБУ. Значні процентні доходи від високоякісних ліквідних активів та збереження надходжень від бізнес-кредитів забезпечили зростання процентного доходу сектору. Процентні витрати зростали повільніше, тож операційна ефективність банків підвищилася. Завдяки поліпшенню економічного середовища збільшення частки непрацюючих кредитів та витрати на резервування були незначними. Ці фактори зумовили прибуток сектору. Ризики, передусім кредитний, залишалися високими. Для оцінки реальної якості портфеля та потреби в капіталі НБУ розпочав оцінку стійкості сектору.

У I кварталі 2023 року кількість діючих банків зменшилася на 2 до 65. За I квартал частка державних банків зросла ще на 0.3 в. п. до 50.9%. Рівень концентрації сектору збільшувався через швидше зростання чистих активів більших банків. Обсяг чистих активів платоспроможних банків зріс за I квартал на 3.2%. Передусім збільшилися обсяги коштів в НБУ у відповідь на поетапне підвищення нормативів обов'язкового резервування за коштами клієнтів. Вкладення в ОВДП також зростали. Частково попит на державні облігації поживав дозвіл банкам покривати частину загального обсягу обов'язкових резервів за рахунок бенчмарк-ОВДП. Чистий гривневий корпоративний кредитний портфель і далі скорочується зі свого піку в червні минулого року. Зокрема, за I квартал його обсяг знизився: для гривневих кредитів – на 4.8%, для валютних – на 5.5% у доларовому еквіваленті. Кредитування триває переважно в межах програми “Доступні кредити 5-7-9%”, дизайн якої було оновлено в березні 2023 року. Зниження обсягів чистого роздрібного гривневого кредитного портфеля в I кварталі уповільнилося до 1.9% передусім завдяки зростанню портфеля у ПриватБанку. Основна причина зниження в цілому – повільне нове кредитування, яке не компенсує погашення раніше наданих позик.

У цілому за квартал питома вага непрацюючих кредитів підвищилася на 0.7 в. п. до 38.8%, з лютого 2022 року – на 12.2 в. п. Частка непрацюючих кредитів фізичним особам зростала за перші три місяці 2023 року швидшими темпами – на 1.6 в. п.

Обсяги зобов'язань платоспроможних банків за I квартал зросли на 2.1% внаслідок активного нарощення коштів бізнесу та населення. Кошти клієнтів вже формують понад 90% фондування банків. Частка дорогого рефінансування НБУ в структурі зобов'язань знизилася вдвічі – до 0.9% (рівень середини 2020 року). Валовий зовнішній борг банків за підсумками 2022 року знизився на 39.7% до 2.1 млрд дол. США (рівень 2004 року). Обсяги гривневих коштів фізичних осіб знизились у січні, проте за квартал суттєво не змінилися (-0.2%). Зростання строкових коштів населення у гривні прискорилося – до 9.6% за квартал. Зростання строкових коштів було рівномірним за всіма групами банків (12–13%), крім ПриватБанку (+2.8%). Близько половини нових гривневих строкових вкладів залучається на строк від одного до шести місяців. Водночас пропозиція депозитів до трьох місяців скорочується, ставки за такими вкладами помітно нижчі, ніж за довгими. За квартал кошти населення в іноземній валюті зросли на 4.3% завдяки активному приросту строкових вкладів – на 13%. Такій динаміці сприяла купівля валюти із зарахуванням на депозит

Кошти суб'єктів господарювання у гривні зросли на 7.2%. Приріст за квартал забезпечили

передусім державні банки, на 25.6%. Кошти бізнесу у валюті зросли в усіх групах банків – на 12.2% за квартал. Рівень доларизації коштів клієнтів зріс на 1 в. п. до 36% через стрімкіше зростання строкових коштів у валюті, ніж у гривні.

Облікова ставка НБУ залишалася на рівні 25% річних. Однак зміни вимог до обов'язкових резервів стимулювали банки подовжувати строковість клієнтських залучень. Тож банки надалі конкурували за кошти клієнтів, піднімаючи депозитні ставки як для фізичних осіб, так і бізнесу. В середньому вартість 12-місячних депозитів фізичних осіб зросла за квартал на 1.2 в. п. до 13.9% річних, тримісячних – до 12.4% річних. Спред між тримісячними та річними депозитами упродовж кварталу коливався на рівні понад 1.5 в. п. Вартість коштів суб'єктів господарювання збільшилася до 13.2% річних. Високі ставки за депозитами бізнесу пропонували державні (крім ПриватБанку) та приватні вітчизняні банки, зокрема державним підприємствам на строк більше одного місяця.

У I кварталі сектор отримав дуже високий прибуток – 34 млрд грн. Близько половини прибутку сектору забезпечив ПриватБанк. Але навіть без найбільшого банку країни показник ROE сектору був високим – 42.5%. Передусім це спричинено значним зростанням процентного доходу, у першу чергу від цінних паперів, за незначних відрахувань у резерви. Отримані прибутки повинні допомогти сектору відновити капітал та надалі брати активну участь у фінансуванні відновлення економічного відновлення. Збитковими за квартал було лише п'ять малих банків із сукупним збитком 0.04 млрд грн. Процентні доходи зросли суттєвіше, ніж витрати, переважно завдяки вкладенню вільної ліквідності у дохідні депозитні сертифікати НБУ та ОВДП. Скорочення доходів від роздрібного кредитування балансувалося збільшенням доходів від кредитування бізнесу. Процентні витрати банків внаслідок підвищення ставок за депозитами суттєво зросли. Передусім – на суб'єктів господарювання, що вдвічі перевищили витрати на фізичних осіб.

Зростання частково компенсувалося зменшенням витрат на обслуговування кредитів рефінансування. Чистий процентний дохід за квартал зріс на 41.4% у річному обчисленні. Обстріли енергетичної інфраструктури на початку року та сезонний фактор помірно позначилися на динаміці чистого комісійного доходу. За I квартал він скоротився на 15% порівняно з попереднім кварталом, хоча у річному обчисленні зріс на 20.4%. Збільшення операційного доходу додатково підтримав прибуток від операцій купівлі-продажу валюти, який зріс у 2.3 рази р/р. Високі темпи зростання основних показників у річному обчисленні були також зумовлені низькою базою порівняння. Операційна ефективність банків зберігалася високою. Операційні витрати скорочувалися, а доходи – зростали. Співвідношення операційних витрат та операційного доходу (CIR) становило 35.6% порівняно з 54.1% у I кварталі минулого року. За підсумками кварталу операційно прибутковими були 57 установ.

Поліпшення економічних умов, проведені за час воєнного стану реструктуризації та доступ до кредитування в межах державних програм пом'якшили ризик для банків. Тож деякі з них, зокрема три державних, навіть розформували частину резервів.

Наслідки військової агресії напряду вплинули на реалізацію Стратегії розвитку Банку та Бізнес-моделі Банку, та мали суттєвий вплив на всі процеси Банку. В таких умовах Керівництво Банку надавало найвищий пріоритет безпеці клієнтів та співробітників, при цьому прикладало максимум зусиль для збереження достатнього рівня капіталізації та отриманню фінансового результату. Протягом звітної періоду Правління Банку стежило за станом розвитку ситуації і вживало, за необхідності, заходи для мінімізації будь-яких негативних наслідків для діяльності Банку, збереження клієнтської бази в рамках плану роботи з позичальниками, який включає в себе аналіз їх фінансової та господарської діяльності, аналіз предмета застави та його вартості. Протягом звітної періоду Правління Банку діяло, як колегіальний виконавчий орган що здійснював операційне управління Банком. Змін у складі Правління у I кварталі 2023 року не відбувалось.

Правління Банку проводило зважену, обережну політику, щодо прийняття будь-яких управлінських рішень, особливо в питаннях забезпечення ліквідності та управління доходами-витратами, проводило всі можливі дії для забезпечення безперебійної роботи Банку в складних умовах війни, продовження надання послуг клієнтам Банку, забезпеченню безпеки інформаційних систем Банку, безпеки персоналу та збереженню майна Банку.

Протягом I кварталу, Правління Банку на постійній основі здійснювало контроль за основними показниками діяльності Банку, у тому числі його регулятивного капіталу, з урахуванням вимог законодавства під час воєнного стану в Україні та особливостей діяльності Банку в цей період. Діюча політика управління безперервної діяльністю та комплексний план забезпечення безперервної діяльності Банку передбачають наявність антикризових методів управління Банком. Банк мав достатній запас ліквідності, в строк та у повному обсязі виконував зобов'язання перед клієнтами, та рівень капіталу знаходився у межах встановленого Національним банком України нормативу.

В ході реалізації затвердженої стратегії Банк приділяв пріоритетну увагу якості банківського сервісу, продовжує удосконалення цифрових технологій обслуговування клієнтів та розвиток ІТ-систем, забезпечуючи реалізацію очікувань клієнтів.

Незважаючи на важкий для всієї країни період, Банк подовжував приділяти особливу увагу якісному обслуговуванню клієнтів, прискоренню розрахунків та інших платежів та продовжував надавати послуги всім видам клієнтів. Банк активно підтримував зв'язок з клієнтами, концентруючись на співпраці в сегментах малого та середнього бізнесу та приватних осіб.

Головним завданням для себе Банк обрав: забезпечення безперебійної діяльності Банку в умовах війни та атак на енергетичну інфраструктуру, збереження ліквідності Банку та підтримку кредитного портфеля (недопущення прострочки). Збереження інфраструктури та діючих комунікацій, зниження ризиків життя та здоров'ю працівників та клієнтів Банку.

Протягом I кварталу керівництво Банку діяло в напрямку збереження зав'язків, підтримки технологічних процесів та надання повного спектру банківських послуг.

З урахуванням введеного військового стану та введених регуляторних обмежень, Банк працював переважно дистанційно, поступово збільшуючи фізичну присутність.

У звітному періоді Банк не здійснював придбання власних акцій.

Основні ризики, на які наражався Банк, пов'язані зі структурою активів та пасивів. Протягом звітнього періоду Банк приділяв особливу увагу наступним видам ризиків: кредитному, ліквідності, процентному ризику банківської книги, ринковому ризику, комплаєнс-ризик, ризику ВК/ФТ, що притаманні діяльності Банку/комплаєнс-ризик фінансового моніторингу, ризику ВК/ФТ, що притаманні діяльності клієнтам Банку/ Ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), ризику конфлікту інтересів та операційному ризику.

Наприкінці I кварталу через продовження обсягів обстрілів з боку агресора та продовження пошкодження критичної інфраструктури країни, в Банку операційний ризик був «підвищеним». Тому Правління Банку приділяло увагу додатково операційному ризику.

Для захисту від ризиків та їх оптимізації Банк:

- підтримував існуючу збалансованість активів і пасивів за строками погашення;
- не допускав використання коротких ресурсів для надання довгострокових кредитів;
- контролював концентрації за активними і пасивними операціями;
- намагався підтримувати адекватне співвідношення процентних ставок за активами та пасивами, враховуючи терміни повернення, доводячи його до необхідних показників маржі та середу;
- дотримувався принципів надійності, ліквідності і незалежності, залишаючись максимально прозорим для клієнтів, контрагентів, потенційних інвесторів та регулятора;
- застосовував принципи управління капіталом, активами та зобов'язаннями, проводив зважену депозитну та кредитну політику, забезпечував подальший розвиток банку для реалізації короткострокових та довгострокових планових завдань;
- контролював виконання стратегічних планів та показників.
- намагався уникати втрат від пошкодження інфраструктури Банку та загальної інфраструктури в країні.

Фінансова політика Банку, що включає в себе депозитну, кредитну та цінову політики, була спрямована на підтримку діяльності Банку в умовах військових дій та отримання достатнього рівня прибутку при оптимізації рівня ризиків та забезпечення його фінансової стійкості.

Керівництво Банку в межах своїх повноважень та відповідальності перед акціонерами, Наглядовою радою, вкладниками, контрагентами та органами банківського нагляду, забезпечувало безперервний процес аналізу ситуації та оточення Банку щодо ризиків, які виникають, і прийняття управлінських рішень щодо впливу на самі ризики та/або на рівень уразливості (експозиції) Банку до таких ризиків.

Станом на 01.04.2023 року статутний капітал Банку складав 202 503,41 тис. грн.

На 01.04.2023р. економічні нормативи діяльності склали Н2 – 29,00%, Н3 – 21,64%, Н7 – 23,61%, нормативи ліквідності: LCR_{ВВ} 324,25 %, LCR_{ІВ} 714,78 %, LCR_{грн} – 282,98%, NSFR_{ВВ} – 129,71%.

Голова Правління Євген ЧЕЧІЛЬ